

مسعود پز نشکیان:

نقش بریکس در دفاع از حاکمیت ملی، تمامیت ارضی و ممنوعیت توسل به زور موثرتر شود

رییس‌جمهور با تأکید بر اینکه بریکس امروز صرفاً چارچوبی برای همکاری میان چند اقتصاد نوظهور نیست، تصریح کرد: بریکس نشانه تقاضایی فزاینده برای جهانی متوازن تر و فراگیرتر است که در آن هیچ مرکز قدرتی حق تعیین سرنوشت دیگران را نداشته باشد. مسعود پز نشکیان، در هجدهمین نشست سران بریکس پلاس با موضوع «تابآوری، همکاری و پایداری: شکل‌دهی آینده برای رشد فراگیر جهانی» گفت: هیچ کشوری به تنهایی قادر به حل چالش‌های امروز جهان نیست. بریکس باید ظرفیت‌های پراکنده کشورهای جنوب جهانی را به ظرفیت مشترک تبدیل کند. در این میان، موقعیت ژئوپلیتیکی و ظرفیت انرژی و ترانزیتی جمهوری اسلامی ایران می‌تواند در توسعه مسیرهای تجاری و انرژی میان اعضا نقشی موثر ایفا کند.

منتن کامل سخنرانی رییس‌جمهور به شرح زیر است:
بسم‌الله الرحمن الرحیم
جناب آقای رییس؛
سران محترم دولت‌ها؛

خانم‌ها و آقایان؛

ما به خرسندی است که در هجدهمین اجلاس سران بریکس پلاس، در مقطعی حساس و سرنوشت‌ساز برای جامعه بین‌المللی، با شما سخن می‌گویم. از دولت و ملت هند و نخست وزیر محترم برای میزبانی این نشست و تلاش‌های صورت گرفته قدرانی می‌کنم. موضوع این نشست، یعنی «تابآوری، همکاری و پایداری» تنها یک شعار نیست. این سه مفهوم پاسخ به سه نیاز اساسی جهانی است که سرنوشت ملت‌هایش بیش از هر زمان دیگری به یک‌دیگر پیوند خورده است. مساله ما تنها مدیریت بحران‌های امروز نیست، بلکه ساختن نظامی است که ملت‌ها را در برابر بحران‌های آینده توانمندتر و جهان‌پیش‌رو را عادلانه‌تر کند. بریکس باید بخشی از پاسخ جهان به این ضرورت باشد.

آقای رییس
تاب‌آوری یعنی برخورداری از ظرفیت لازم برای حفظ مسیر توسعه و استقلال تصمیم‌گیری، حتی در شرایط فشار. وابستگی بیش از اندازه به نظام‌های محدود مالی و تجاری، اقتصاد‌ها را در برابر شوک‌های سیاسی آسیب‌پذیر می‌کند. امروز، تحریم‌های یکجانبه مسئله اقتصادی صرف نیستند، بلکه مستقیماً بر امنیت غذایی و رفاه مردم اثر می‌گذارد. از این رو، بریکس باید با توسعه تجارت به ارزهای ملی و تقویت بانک توسعه جدید، ظرفیت مشترکی برای تاب‌آوری اقتصادی اعضا بسازد.

تاب‌آوری اقتصادی بدون امنیت، پایدار نخواهد بود. تحولات منطقه ما به‌ویژه تجاوز نظامی آمریکا و رژیم صهیونیستی علیه جمهوری اسلامی ایران، نشان داد که آثار هدف قرار دادن زیرساخت‌های اقتصادی، انرژی و توسعه‌ای یک کشور در مدت کوتاهی از مرزهای یک کشور فراتر رفته و تبعات منطقه‌ای و جهانی در پی داشته باشد.

مردم ایران هزینه سنگینی برای این تجاوزات پرداخته‌اند. زنان و مردان، کودکان و غیر نظامیان جان خود را در دست داده‌اند و زیرساخت‌هایی که طی دهه‌ها برای توسعه کشور ساخته شده بود، آسیب دیده است. این وقایع یادآور مسوولیت سنگین جامعه بین‌المللی در قبال حمایت از غیرنظامیان و جلوگیری از عادی‌سازی حمله به اهداف غیرنظامی است.

مردم غزه و لبنان نیز همچنان با پیامدهای جنایات و نسل‌کشی روبه‌رو هستند. نمی‌توان از حقوق بین‌الملل سخن گفت اگر پاسخ موثر بین‌المللی به تجاوز نظامی، کشتار انسان‌ها و نابودی زندگی آنها داده نشود. از این رو، بریکس باید در دفاع از حاکمیت ملی، تمامیت ارضی و ممنوعیت توسل به زور نیز نقش موثرتری ایفا کند.

خانم‌ها و آقایان

دومین رکن، «همکاری» است. هیچ کشوری به تنهایی قادر به حل چالش‌های امروز جهان نیست، بریکس باید ظرفیت‌های پراکنده کشورهای جنوب جهانی را به ظرفیت مشترک تبدیل کند. در این میان، موقعیت ژئوپلیتیکی و ظرفیت انرژی و ترانزیتی جمهوری اسلامی ایران می‌تواند در توسعه مسیرهای تجاری و انرژی میان اعضا نقشی موثر ایفا کند. رکن سوم «پایداری» است. توسعه‌ای که نابرابری را افزایش دهد یا هزینه‌های امروز را در دوش نسل‌های آینده بگذارد، پایدار نخواهد بود. نباید فراموش کنیم که جنگ یکی از عوامل جدی تخریب محیط زیست است. تجربه اخیر ایران نشان داد که آسیب به زیرساخت‌های انرژی و صنعتی، پیامدهایی فراتر از خسارت اقتصادی دارد و منابع طبیعی منطقه را نیز تحت تأثیر قرار می‌دهد.

در کنار این سه رکن، «دانش و نوآوری» نیز عاملی تعیین‌کننده است. بریکس باید اطمینان دهد که هوش مصنوعی و فناوری‌های نوین ابزار سلطه نشوند، بلکه وسیله توانمندسازی ملت‌ها باشند.

همکاران محترم

بریکس امروز صرفاً چارچوبی برای همکاری میان چند اقتصاد نوظهور نیست بلکه نشانه تقاضایی فزاینده برای جهانی متوازن تر و فراگیرتر است که در آن هیچ مرکز قدرتی حق تعیین سرنوشت دیگران را نداشته باشد. جمهوری اسلامی ایران آمادی گی دارد در این مسیر، ظرفیت‌های خود را در اختیار همکاری‌های بریکس قرار دهد. تاب‌آوری بدون همکاری پایدار نمی‌ماند، همکاری بدون عدالت پایدار نیست و پایداری بدون صلح و امنیت امکان‌پذیر نخواهد بود. پایداری بریکس را به بستری برای تبدیل این اصول به اقدام عملی تبدیل کنیم. آینده‌ای که در آن رشد، امنیت و توسعه برای همه امکان‌پذیر باشد، نه تنها ممکن است، بلکه مسوولیتی مشترک در برابر نسل‌های آینده است.

عقب‌نشینی دلار و طلا

آرامش مقطعی یا آغاز بازگشت ثبات؟

بازار ارز وطلاي ایران در معاملات روز یکشنبه پس از هفته‌ها نوسان، چهارپایه متفاوت به‌خود گرفت. کاهش قیمت دلار، افت بهای سکه و عقب‌نشینی هر گرم طلای ۱۸ عیار، مهم‌ترین نشانه‌های آرام‌تر شدن بازاری بود که در ماه‌های اخیر زیر سایه جنگ، محاصره در یابی، فشارهای تحریمی و انتظارات تورمی، بارها رکوردهای جدید قیمتی را تجربه کرده بود. این کاهش قیمت اگر چه برای مصرف‌کنندگان و فعالان اقتصادی خبر امیدوارکننده‌ای محسوب‌می‌شود، اما به معنای پایان چالش‌های بازار نیست. اقتصاد ایران همچنان با یکی از پیچیده‌ترین دوره‌های خود روبه‌رواست؛ دورای که در آن متغیرهای سیاسی و امنیتی، هم‌زمان با عوامل پولی و ساختاری، به نرخ ارز و طلا اثر می‌گذارد و هر خبر مثبت یا منفی می‌تواند جهت بازار را تغییر بدهد. در چنین شرایطی، سیاست‌گذاران اقتصادی معتقدند مدیریت انتظارات و حفظ ثبات بازار، به اندازه تأمین منابع ارزی اهمیت دارد، بانک مرکزی نیز با تأکید بر کفایت ذخایر ارزی کشور اعلام کرده که برای پاسخگویی به نیازهای واقعی بازار و جلوگیری از شکل‌گیری تقاضای هیجانی، ابزارهای لازم را در اختیار دارد.

◀ **بازار پس از یک دوره صعود**

چند ماه گذشته برای بازار ارز و طلا، دوره‌ای به‌رتهاب بود. تشدید تنش‌های منطقه‌ای، محدود شدن بخشی از مسیرهای تجاری و افزایش نگرانی نسبت به آینده اقتصاد، موجب شد تقاضای درای برای امن افزایش یابد و دلار و طلا وارد مسیر صعودی شوند. افزایش نرخ ارز تنها به‌بازار صرفاً محدود نماند، رشد قیمت مواد اولیه، با لارفتن هزینه زندگی خانوار، همگی نشان دادند که نوسان ارز مستقیماً به معیشت مردم منتقل می‌شود. به همین دلیل، هر تغییر در بازار، از بیش از آنکه یک شاخص مالی باشد، به یکی از مهم‌ترین متغیرهای فاهی جامعه تبدیل شد. ملت بازار طلا نیز هم‌زمان تحت تأثیر دو عامل حرکت کرد: از یک سو رشد نرخ دلار در داخل و از سوی دیگر نوسان دل، جهانی. نتیجه این هم‌زمانی، افزایش سریع قیمت سکه و طلاي آبشده بود که بسیاری از خانوارها را به سمت خریدهای احتیاطی سوق داد.

◀ **کاهش قیمت: سیگنال آرامش به بازار**

معاملات روز یکشنبه امانش‌ناهی از تعدیل این روند بود. افت قیمت دلار در بازار آزاد باعث شد سکه و طلا نیز بخشی از رشد روزهای گذشته را پس بدهند و فضای معاملات از هیجان فاصله بگیرد. کارشناسان معتقدند چنین اصلاح قیمتی معمولاً زمانی رخ می‌دهد که انتظارات بازار تغییر کند یا عرضه از در شبکه رسمی تقویت شود. در هفته‌های اخیر نیز بانک مرکزی با افزایش عرضه ارز و تأکید بر تأمین نیازهای ارزی فعالان اقتصادی، تلاش کرده است تقاضای واقعی از طلاي سفینه‌بازانه تفکیک کند. اگر این روند ادامه پیدا کند، احتمال کاهش دامنه نوسانات قیمتی وجود دارد، موضوعی که برای تولیدکنندگان، واردکنندگان و حتی خانوارها اهمیت زیادی دارد، زیرا امکان برنامه‌ریزی اقتصادی را افزایش می‌دهد. روز یکشنبه ۲۲ شهریور، ۱۴۰۵ قیمت لحظه‌ای هر گرم طلای ۱۸ عیار در بازار داخلی با کاهش ۴۲۷ هزار و ۱۱۹ تومانی به ۲۲ میلیون و ۴۶۵ هزار و ۳۰۰ تومان رسید و سکه تمام طرح جدید نیز با افت ۴ میلیون و ۸۷۷ هزار و ۱۷۸ تومانی، ۲۲۴ میلیون تومان معامله شد؛ این کاهش هم‌زمان با افت ۳ هزار تومانی دلار آزاد و رسیدن آن به محدوده ۲۲ هزار تومان در بازار خورده است. بر اساس این گزارش قیمت‌ها در بازار داخلی طلا و سکه در جریان معاملات جاری با کاهش همراه شده‌اند، اما بازار جهانی طلا به دلیل تعطیلی پایان هفته میلادی بسته است و آونس جهانی طلا در محدوده ۴ هزار و ۳۳۸ دلار خورده دارد. در چنین شرایطی، دلار عامل اصلی افت قیمت‌ها بود و مستقیم‌ترین عامل کاهش قیمت طلا و سکه در بازار داخلی بود. در حالی که بازار طلا و سکه را پایین آورده به اساس

عراقیجی به العربی الجدید:

توافق با عمان به معنای باز گشایی تنگه هرز نیست

وزیر خارجه ایران گفت دستور کار نشست فردای عمان مسیر دریایی جدید در تنگه هرز است

سیدعباس عراقیجی وزیر امور خارجه در مصاحبه با العربی الجدید تأکید کرد: جزئیات توافق با عمان و نقشه‌های مرتبط با مسیر جدید را در اختیار کشورهای شرکت‌کننده قرار خواهیم داد. عراقیجی افزود: توافق با عمان به هیچ‌وجه به معنای باز گشایی تنگه هرز نیست و شرط ایران برای باز گشایی تنگه هرز، بازگشت امر یک‌پاکه تعهدات خود در تفاهمنامه اسلام آباد است. وزیر خارجه ایران گفت: ایران با رعایت است مسوولیت تأمین امنیت و ثبات منطقه صرفاً بر عهده کشورهای منطقه است. امیدواریم این گفت‌وگوها زمینه را برای رایزنی‌های آتی در باره موضوعات مورد اهتمام کشورهای منطقه فراهم کند. مشروح این گفت‌وگو به شرح زیر است.

■ **العربی الجدید: برای اولین بار در سال‌های اخیر و در سایه تداوم تنش‌های منطقه‌ای، نشست مشترکی میان ایران و شش همسایه جنوبی و عراق در مسقط بر گزار می‌شود. بفرمایید که مهم‌ترین دستور کار، پیام و اهداف این نشست چیست؟ و ایده بر گزاری آن چگونه شکل گرفت؟**

ابتدا لازم می‌دانم یک نکته را در باره این نشست: روشن کنم این اجلاس، در واقع نشست ۸ کشور حاشیه خلیج فارس است که بحرن، به دلایلی که خود اعلام کرده، تمایلی به حضور در آن نداشته‌اند. بنابراین، نشست با حضور ۷ کشور ساحلی خلیج فارس بر گزار می‌شود و تعبیر دیگری که ممکن است برای توصیف عنوان یا ماهیت این نشست به کار برده شوند، دقیق و صحیح نیستند. مهم‌ترین و در واقع تنها دستور کار این نشست، موضوع مسیر جدید دریایی در تنگه هرز است. همان‌طور که می‌دانید، در گفت‌وگوهای میان جمهوری اسلامی ایران و عمان، در باره ایجاد یک مسیر جدید دریایی در تنگه هرز توافق صورت گرفته و نقشه‌های مربوط به این مسیر نیز تهیه شده است. همچنین، بیانیه مشترکی در این زمینه تنظیم شده. قرار است در نشست مسقط، جزئیات این توافق، نقشه‌های مربوطه و بیانیه مشترک به اطلاع سایر کشورهای حوزه خلیج فارس برسد و پس از آن، در نهایت، این مجموعه برای سازمان بین‌المللی

آخرین داده‌های تابلو معاملات اتحادیه طلا، مظهر تهران در معاملات جاری با کاهش یک میلیون و ۸۹۳ هزار و ۲۲۹ تومانی نسبت به میانگین روز گذشته، به ۱۰۲ میلیون و ۸۰۰ هزار تومان رسیده است و هر گرم طلای ۱۸ عیار نیز ۴۳۷ هزار و ۱۱۹ تومان کاهش یافته و با نرخ ۲۲ میلیون و ۵۶۵ هزار و ۳۰۰ تومان معامله می‌شود. هر گرم طلای ۲۴ عیار هم در ادامه روند نزولی بازار، ۵۸۲ هزار و ۵۷۲ تومان ارزان شده و به ۲۱ میلیون و ۴۱۷ هزار تومان رسیده است. در صد کاهش مظهر تهران، طلای ۱۸ عیار و طلای ۲۴ عیار نسبت به میانگین روز گذشته، یکسان و معادل ۱۸۲ درصد بوده است. در بازار سکه، سکه تمام طرح جدید با قیمت لحظه‌ای ۳۳۴ میلیون تومان معامله می‌شود که نسبت به میانگین روز گذشته ۴ میلیون و ۸۳۷ هزار و ۱۷۸ تومان کاهش دارد. این سکه از نظر ارزش ریالی، بیشترین افت را در میان اقلام مورد بررسی ثبت کرده و کاهش آن معادل ۲۰۰ درصد بوده است. سکه تمام طرح قدیم نیز با کاهش ۲ میلیون و ۹۵۳ هزار و ۶۷۷ تومانی، به ۲۲۲ میلیون و ۵۰۰ هزار تومان رسیده است. قیمت این سکه نسبت به میانگین روز گذشته ۱۶۷ درصد افت کرده است. نه سکه در معاملات لحظه‌ای روز گذشته ۲ میلیون و ۲۸۲ هزار و ۴۱۹ تومان، معادل ۱۸۷ درصد کاهش یافته است. ربع سکه نیز با افت یک میلیون و ۶۶۳ هزار و ۵۶۲ تومانی، به ۶۲ میلیون و ۸۰۰ هزار تومان رسیده و با کاهش ۲۵۸ درصدی، بیشترین افت درصدی در میان انواع سکه ثبت کرده است. سکه یک گرمی کمترین تغییر را در معاملات جاری داشته است. این سکه با کاهش ۹۴۷ تومانی نسبت به میانگین روز گذشته، همچنان در محدوده ۲۴ میلیون تومان معامله می‌شود و تغییر آن از نظر عملاتی ناچیز است. با توجه به مستند بودن بازار جهانی و ثبت نسبی آونس، روند قیمت‌ها در بازار داخلی تا زمان باز گشایی معاملات جهانی، بیش از هر چیز به نوسان دلار آزاد وابسته خواهد بود. در صورتی که دلار محدوده ۲۲۰ هزار تومان را دست‌نمی‌گذارد، بازار طلا و سکه می‌تواند به روند اصلاحی خود ادامه دهد؛ اما بازگشت نرخ ارز به سطوح بالاتر، زمینه توقف افت قیمت‌ها را فراهم خواهد کرد. در پسین اتحادیه طلا و جواهر

تهران تصریح کرد: در بازارهای داخلی نیز طی یک هفته گذشته، موضوعات افزایش نرخ ارز به عنوان اصلی، زمینه یا پایه‌ای برای رایزنی‌های بعدی در باره سایر موضوعات مورد علاقه کشورهای منطقه فراهم کند. اما تأکید می‌کنم که این موضوع، هدف یا دستور کار فعلی نشست نیست. دستور کار این نشست مشخصاً و صرفاً موضوع ترتیبات جدید دریایی در تنگه هرز است.

■ **العربی الجدید: با توجه به اینکه دو طرف ایرانی و عمانی ابتکار بر گزار ی نشست را مطرح کرده‌اند، بفرمایید که ایران با ادعوت به این نشست، مستحق صوابه دنبال چیست؟ آیا همچنان که بارها تأکید کرده به دنبال مکانیزمی برای امنیت درون منطقه‌ای منهای ایران یکاست؟ یا اهداف دیگری نیز مطرح است؟**

در یادوری (IMO) اسال شود تأیث شود در چار چوب ساز کارهای این سازمان قرار بگیرد. بنابراین، دستور کار نشست کاملاً مشخص و محدود است و نباید موضوعات دیگری را به عنوان دستور کار رسمی آن تعریف کرد. البته این نخستین بار است که چنین گفت‌وگویی بین کشورهای حوزه خلیج فارس در این قالب انجام می‌شود. از این منظر، می‌توان امیدوار بود که همین گفت‌وگو، در صورت وجود اراده سیاسی، زمینه یا پایه‌ای برای رایزنی‌های بعدی در باره سایر موضوعات مورد علاقه کشورهای منطقه فراهم کند. اما تأکید می‌کنم که این موضوع، هدف یا دستور کار فعلی نشست نیست. دستور کار این نشست مشخصاً و صرفاً موضوع ترتیبات جدید دریایی در تنگه هرز است.

■ **العربی الجدید: با توجه به اینکه دو طرف ایرانی و عمانی ابتکار بر گزار ی نشست را مطرح کرده‌اند، بفرمایید که ایران با ادعوت به این نشست، مستحق صوابه دنبال چیست؟ آیا همچنان که بارها تأکید کرده به دنبال مکانیزمی برای امنیت درون منطقه‌ای منهای ایران یکاست؟ یا اهداف دیگری نیز مطرح است؟**

امیر ایسایا بر این باور است که این تنها کشورهای منطقه هستند که در قبال امنیت و ثبات این منطقه مسوولیت دارند. بنابراین طبیعی است که خود آنها در باره مسائل و چالش‌های منطقه با یکدیگر گفت‌وگو و رایزنی کنند. ما به حالت مستقیم در این باره اظهار نظر نمی‌کنیم. کشورهای منطقه تأکید کرده‌ایم و معتقدیم امنیت پایدار زمانی شکل می‌گیرد که کشورهای منطقه بتوانند بدون دخالت یا مداخلات مخرب با یک‌دیگر خارج از منطقه، در باره مسائل مشترک خود به تفاهم برسند. البته هدف این نشست، ایجاد یک ساز و کار جدید امنیتی برای منطقه نیست و چنین موضوعی نیز در دستور کار نشست قرار ندارد. با این حال، اینکه کشورهای مستحق صوابه نخستین بار در چنین سطحی گرد یک میز می‌نشینند و در باره موضوعی مشخص مرتبط با امنیت و کشتیرانی منطقه گفت‌وگو می‌کنند، اتفاق مهمی است و می‌تواند به عنوان یک گام اعتمادساز تلقی شود. امیدواریم در صورت تداوم این روند، در این زمینه برای گفت‌وگو و همکاری

رسیده است. بذرا فشان افزود: همه تمام بهار آزادی طرح جدید نیز با کاهش دو میلیون و ۵۰۰ هزار تومانی به ۲۲۴ میلیون تومان، تمام سکه طرح قدیم با کاهش یک میلیون و ۵۰۰ هزار تومانی به ۲۲۲ میلیون و ۵۰۰ هزار تومان، نیم سکه با کاهش ۵۰۰ هزار تومانی به ۱۱۹ میلیون و ۵۰۰ هزار تومان، ربع سکه با کاهش یک میلیون و ۵۰۰ هزار تومانی به ۶۲ میلیون و ۵۰۰ هزار تومان، سکه یک گرمی، بانک مرکزی بدون تغییر نسبت به هفته گذشته با نرخ ۲۴ میلیون تومان، قیمت گذاری شد. همچنین حباب سکه نیز طی یک هفته اخیر با کاهش ۲۵۰ هزار تومانی به سه میلیون و ۷۳۰ هزار تومان رسیده است. وی در پایان در توضیح روند قیمت نقره طی هفته اخیر گفت: آونس نقره نیز در هفت روز گذشته با کاهش دو دلار و ۵۰۰ ستنتی به ۶۴ دلار و ۸۰۰ ستن رسید و هر گرم نقره در بازار داخلی با کاهش ۱۸ هزار تومانی طی هفته گذشته به ۴۷۷ هزار تومان رسیده است.

◀ **نقش بانک مرکزی در مهار نوسان**

یکی از مهم‌ترین پیام‌های روزهای اخیر از سوی بانک مرکزی منتشر شد؛ جایی که مسوولان پولی کشور اعلام کردند ذخایر ارزی در وضعیت مناسبی قرار دارد و نگرانی درباره تأمین ارز مورد نیاز کشور وجود ندارد. هر گرم نقره در بازار داخلی با کاهش ۱۸ هزار تومانی طی هفته گذشته به ۴۷۷ هزار تومان رسیده است. نشان داده اقتصاد ایران مسیرهای متنوعی برای تأمین ارز و مدیریت تجارت خارجی ایجاد کرده و فشارهای جدید الزاما به معنای کمبود منابع ارزی نیست. تقویت عرضه ارز در شبکه بانکی، توسعه معاملات رسمی و پاسخگویی مستقیم به نیازهای واردکنندگان و متقاضیان حقیقی، بخشی از سیاست‌هایی است که با هدف کاهش التهاب بازار دنبال می‌شود. هدف اصلی این سیاست‌ها آن است که تقاضای واقعی از بازار مورد بررسی خارج شده و انگیزه خریدهای هیجانی کاهش یابد.

◀ **تحریم: فشار بر جیب مردم**

با وجود موضوعات قیمتی، تفاهم‌نامه‌ی اثر ناتر تحریم‌های زندگی روزمره مردم را ندیده گرفت. هدف اصلی بسیاری از تحریم‌های اقتصادی، محدود کردن توان تجاری و مالی ایران است. اما نتیجه عملی آن اغلب در قالب افزایش هزینه زندگی، رشد قیمت کالاها و کاهش قدرت خرید خانوارها

ایران

دوشنبه ۲۳ شهریور ۱۴۰۵ | ربیع‌الثانی ۱۴۴۸ | سال سیزدهم | شماره ۳۴۰۹ | Mon, Sep 14, 2026

انتقاد راغفر از سیاست‌های اقتصادی

منابع مردم نباید به بخش خصوصی واگذار شود

یک اقتصاددان، با انتقاد از تداوم سیاست‌های آزادسازی و خصوصی‌سازی در کشور عنوان کرد: منابع و زیرساخت‌هایی که با سرمایه مردم ایجاد شده‌اند نباید به بخش خصوصی واگذار شوند و دولت باید به جای تکرار سیاست‌های نادرست، به سمت اصلاح شیوه‌های تأمین مالی و ایجاد انضباط مالی حرکت کند. حسین راغفر در گفت‌وگو با ایسنا اظهار کرد: ریشه اصلی تورم در ایران را باید در کسری بودجه دولت‌ها جست‌وجو کرد. به‌ویژه پس از جنگ ۸ ساله، افزایش قیمت ارز و کاهش‌های انرژی به یکی از روش‌های دولت‌ها برای تأمین کسری بودجه تبدیل شده است، چرا که بخش قابل توجهی از درآمدهای ارزی کشور از محل فروش نفت، گاز و منابع طبیعی تأمین می‌شود. وی افزود: از سوی دیگر، تکرار سیاست تضعیف پول ملی از سوی دولت‌ها، انتظارات تورمی را در جامعه افزایش داده است. مردم این تصور را پیدا کرده‌اند که دولت‌ها ظاهر ا‌احل دیگری برای مقابله با کسری بودجه نمی‌شناسند و هر سال به سرعت‌ترین و ساده‌ترین روش برای تأمین مالی و حلال کسری بودجه متوسل می‌شوند. یک سال افزایش قیمت از اتفاق می‌افتد و سال بعد نیز با کسری بودجه مواجه هستیم و دولت با به افزایش قیمت از متوسل می‌شود یا قیمت حامل‌های انرژی را افزایش می‌دهد. در واقع، دولت‌ها به جای استفاده از بهترین روش‌های تأمین مالی، از بدترین روش‌ها استفاده کرده‌اند. راغفر با بیان اینکه حتی استقرار از بانک مرکزی نیز به نظر می‌رسد از افزایش قیمت‌ارز بهتر باشد، گفت: ناتوانی دولت‌ها در تأمین هزینه‌های بخش عمومی از روش‌های مناسب‌تر، یکی از مشکلات اساسی اقتصاد کشور است.

■ **استفاده از تجربه کشورهای شرق آسیا**

این اقتصاددان با اشاره به تجربه برخی کشورهای تأمین مالی سرمایه‌گذاری‌های عمومی اظهار کرد: کشورهای مختلف روش‌های دیگری را برای تأمین مالی سرمایه‌گذاری‌ها دنبال کرده‌اند و در این زمینه موفق بوده‌اند. برای نمونه، این روش استفاده کرده که از آن به عنوان «طعای اعتباری» یاد می‌شود. در ادبیات انگلیسی از آن با عنوان «بجبره اهتمام» نام برده می‌شود. راغفر ادامه داد: در این روش، منابع مورد نیاز برای سرمایه‌گذاری تأمین مالی می‌شود و بخش عمومی از این طریق به مبلغ بسیار بزرگی از اعتبارات مورد نیاز خود دسترسی پیدا می‌کند. کشورهای ژاپن، کره، چین و دیگر کشورهای شرق آسیا از چنین روش‌هایی استفاده کرده‌اند. اما متعجباً، دولت‌ها که این ظرفیت در کشور مأمور استفاده قرار نمی‌گیرد، دولت‌استفاده از این روش را بی‌ارزش می‌دانند. وی افزود: شرایط مناسب دانست و گفت: یکی از الزامات آن، خروج نهادهای قدرت از اقتصاد کشور است، چرا که حضور این نهادهای می‌تواند در فرآیند تأمین مالی اقتصاد اختلال ایجاد کند.

■ **ضرورت هدایت سرمایه‌های مردم به سمت تولید**

راغفر همچنین بر ضرورت هدایت سرمایه‌های مردم به سمت فعالیت‌های مولد و سودآور تأکید کرد و گفت: این کار می‌تواند از طریق تأمین مالی خرد و جمعی انجام شود. مشروط بر اینکه دولت ساز و کارهای لازم برای تضمین امنیت سرمایه‌های مردم را فراهم کند. تأمین مالی جمعی می‌تواند برای بسیاری از فعالیت‌های کوچک و متوسط مورد استفاده قرار بگیرد و حتی برای صنایع نوظهور که در مراحل ابتدایی فعالیت خود قرار دارند، بسیار سودآور باشد و امکان تأمین مالی آنها را فراهم کند.

این اقتصاددان در ادامه درباره چرایی شکل‌گیری انتظارات تورمی در جامعه گفت: سوال این است که چرا مردم انتظارات تورمی دارند؟ دلیل آن این است که رفتار دولت‌ها، صرف‌نظر از اینکه چه دولتی بر سر کار بوده، در بسیاری از موارد تکرار همان سیاست‌های نادرست بوده است. به نظر می‌رسد راه‌اندازی نرخ از دولت‌ها عملاً وجود داشته که منابع و فعالیت‌های اقتصادی را به سمت و سویی غیر از منابع مردم هدایت کرده است. نقش الیگارشی‌ها و مافیاهای اقتصادی در کشور در این زمینه قابل توجه است و این گروه‌ها حضور بسیار پررنگی در اقتصاد پیدا کرده‌اند.

■ **بالغ بر ۱۲ میلیارد دلار**

به و ا درات خود و ر‌های جدید اختصاص دادند وی با اشاره به برخی مصارف ارزی کشور و صرف‌نظر از اینکه چه دولتی بر سر کار بوده باشد گفت: دولت‌ها پس از انجام اقدامات نادرست، به جای پرهیز از تکرار آن روش‌ها، به توجیه تصمیمات خود می‌پردازند. ظرفیت استفاده از روش‌های جایگزین برای تأمین مالی دولت وجود دارد. می‌توان به جای افزایش قیمت ارز، روش‌های دیگری را برای تأمین مالی دولت‌ها جایگزین کرد. اما این کار که حتما به انضباط مالی دولت‌ها نیاز دارد، اقدام بازگشت است.

■ **پیش شرط کنترل انتظارات تورمی**

این اقتصاددان تصریح کرد: اگر قرار باشد دولت‌ها به انضباط مالی داشته باشند و کسب در آمد به هر شکلی را بر منابع مردم در هیچ‌بند این دیدنه متداول خواهد شد و خود به یکی از عوامل اصلی شکل‌گیری انتظارات تورمی تبدیل می‌شود. نتیجه چنین وضعیتی این است که مردم اعتماد خود را به عملکرد دولت‌ها، دست می‌دهند.

این اقتصاددان از «آزادسازی وی خصوصی‌سازی‌ها و افزایش قیمت حامل‌های انرژی» به عنوان بخشی از این سیاست‌ها نام برد و گفت: این آزادسازی قیمت‌ها در شرایط جنگ در حال انجام است و به تدریج به سابقه‌ای برای چنین خصوصی‌سازی‌هایی در زمان جنگ نمی‌شناسیم. خصوصی‌سازی همچنین در دستور کار دارد. اکنون رییس‌جمهور به سازمان تأمین اجتماعی دستور می‌دهد بیمارستان‌ها را واگذار کند و خدمات را خریداری کند. من نسبت به این موضوع نقد دارم، چرا که این منابع متعلق به مردم است و مردم سرمایه‌گذاری کرده‌اند و این سرمایه به بیمارستان تبدیل شده است.